www.bratislavcanka.sk
4/2015

BRATISLAVČANKA

Júl, August
0,99 €

Šéfova milenka

Svätý sviniar

Vzorný manžel

Náhodné stretnutie

Nehovor mi mama

Mám ťa rád

Už viete kam pôjdete na dovolenku toto leto?

Leto s nami

Vaše najobľúbenejšie destinácie:
Turecko, Bulharsko, Kréta, Rodos, Kos.

02/2100 2100

www.solvex.sk

MÁM ŤA RÁD...

„Kolo, kolo mlýýýnskééé, za štyri rýýýnskééé..." Ozýva sa falošným hláskom Romanka z kúpeľne. „Kázala som jej spievať, nech viem, že sa netopí." Skonštatovala so smiechom Jana a pozrela na pootvorené dvere kúpeľne. Do bytu vstúpil Tomáš. Vlastne sa ani nepýtal. Nikdy sa na Romanku nepýtal. Vždy to bola Janina dcéra a teda pre neho cudzí človek. Vedel, že sa Jana všemožne snaží prelomiť tento blok, ale ignoroval to. A hotovo...

Skutočné príbehy Priatelka a Bratislavčanka • **ročník XIII• číslo 05, rok 2015** • ISSN 1335-9037 • Ev. č. 3031/09 • BRATISLAVČANKA **o zdraví, kráse, kultúre, zábave** • **ročník XIII** • **číslo 4, rok 2015** • ISSN 1336-9037 • Ev. č. 3029/09 • **www.bratislavcanka.sk** • **Vydavateľ:** Redima, s. r. o. • **Adresa:** Dostojevského rad 13, 811 09 Bratislava, **tel.:** 02/526 319 91, **e-mail:** bratislavcanka@bratislavcanka.sk • **Generálny riaditeľ:** Ing. Jerzy Frajberg, CSc. • **Riaditeľ vydavateľstva:** Ing. Zdenko Výbošťok, **tel.:** 0905 401 409 • **Prevádzkový riaditeľ:** Ing. Juraj Frajberg, **tel.:** 0905 714 445 • **Šéfredaktorka:** Ing. Natália Výbošťoková, **tel.:** 0905 714 447, **e-mail:** natalia@bratislavcanka.sk • **Obchodné oddelenie: e-mail:** obchod@bratislavcanka.sk, **tel.:** 0905 401 409,Ing. Eva Kaplanová, **tel.:** 0905 820 168, • **DTP:** Hana Krepopová • **Promo manager:** Daniela Šlachtová, **e-mail:** promo@priatelka.eu • **Tlač:** Versusprint a.s., • **Distribúcia – Bratislavčanka:** Mediaprint– Kapa Pressegrosso, a. s., • LK Permanent direct mailing Bratislava a SR, frekventované miesta v Bratislave, zdravotnícke zariadenia, železničné a autobusové stanice, obchodné centrá SR, vybrané prevádzky. • **Cena Bratislavčanka:** 0,99 € • **Distribúcia – Skutočné príbehy:** Mediaprint – Kapa Pressegrosso, a. s. • **Cena Skutočné príbehy**: 0,99 € • **Predplatné:** LK Permanent, s. r. o.,**tel.:** 02/491 112 00, **fax:** 02/491 112 09 • Jana Sadloňová, sadlonova@lkpermanent.sk **tel.:** 02/444 537 11, **fax:** 02/443 733 11 • Písomné podklady nie sú archivované. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Vydavateľ nie je zodpovedný za obsah a pravdivosť inzerátov, a tým nie je zodpovedný za prípadné vzniknuté škody.

OBSAH

skutočné príbehy

Tomáš si pomaly vyzúval topánky. Mal toho za celý deň dosť. Stavbyvedúci sa bojí, že nasneží a tak musia robiť nadčasy.
Jana pred neho postavila teplú polievku. Je úžasná kuchárka. Ktovie, možno ide láska naozaj cez žalúdok. Pomaly si uchlipoval z polievky a pozoroval Janu v predizbe. So smiechom utierala Romanke mokré vlásky a podchvíľou ju bozkávala. Krásny pohľad. Zháčil sa. Napriek tomu k malej nič necítil. Bola pre neho malé dievčatko, ktoré sa mu občas motá v byte pod nohy. Prečo? Nevedel. Videl v nej Janinho bývalého a ten pocit neznášal.
„Tomáš, pozri, toto sme robili v škôlke!“ Doniesla Romanka na stôl papierové strašidlo. „To treba postaviť do záhrady, aby nám vtáky nepojedli úrodu.“
„...ale my nemáme záhradu.“ Pozrel na ňu Tomáš prísne.
„To, akože. Vieš?!“ Rozosmiala sa. „Zatiaľ ho dám do kvetináča.“ Povedalo dievčatko rozhodne a rozbehlo sa do obývačky.
Tomáš pokračoval v jedle. „Urobila ho pre teba. Povedala?“ Prisadla si k nemu Jana.
„Janka, neskúšaj, túto tému máme uzatvorenú, alebo?!“ Bez prerušenia jedol ďalej. Jana smutne pokývala hlavou a chytila ho za ruku. Čakala, že sa na ňu pozrie, ale on hľadel pred seba. Rozhodne ako vždy.
Žili už spolu takmer rok v spoločnej domácnosti. Tomáš bol ten, ktorý to navrhol a Jana vďačne prijala. Jeho byt bol dostatočne veľký pre všetkých. Aj aby si nezavadzali. Hneď na začiatku Janu upozornil, že Romanke otca hrať nemieni. Lenže, to sú ženy. Poznajú skutočnosť a napriek tomu dúfajú v čosi iné. Vedel to. Jana nebola prvá žena v jeho živote. Nikdy nevedel byť sám.
Janu poznal dlho. Bola sestričkou u jeho závodného lekára. Toto drobné žieňa plné energie mu vždy imponovalo. Raz jej dokonca odpadol pri odbere krvi. Prebral ho až jej zvonivý smiech, ktorý sa rozliehal po ambulancii. On stokilový chlap a taká padavka... To samozrejme nepovedala, ale jej smiech vysvetľoval všetko. Odvtedy sa vždy zahanbil, keď ju stretol. A ona? Vždy sa smiala. Vlastne až na obdobie, keď bola tehotná. Ani nevedel, že je vydatá. Nikdy o nej nevedel viac. Vídaval ju ako s malým bruškom opatrne nastupuje do autobusu. Dokonca ju raz stretol na nákupe v supermarkete. Ťahala ťažké igelitky a jej pohľad nevyzeral šťastne. Neskôr o nej chlapi na stavbe hovorili, že si vzala nejakého darebáka. To sa stáva.

Vyložil si nohy na stolík a zapol televíziu. „Môžem pozerať s tebou?“ Opýtala sa Romanka odo dverí. Mikol ramenom. Ani nepocítil, že vyliezla na sedačku. Sadla si k operadlu a schúlila sa do klbka. Kútikom oka na ňu pozrel. Držala v rukách malého škaredého macíka a pritláčala si ho ku kolenám.
„Mala by si ísť spať, je neskoro.“ Povedal tvrdo. „Iba chvíľôčku, mamička sa sprchuje a potom ma pôjde uložiť.“ Ozvalo sa nesmelo z kúta sedačky.
Tomáš ťažko vydýchol a ďalej pozeral televízor.
„Ty ma nemáš rád?“ Spýtala sa Romanka nečakane. Tomáš ztuhol. Takú priamu otázku nikdy nečakal. „Lebo, ja ťa mám...“ Dodalo dievčatko. Odrazu sa ozval Janin hlas z izby. „Spať!“ Zakričala.
Romanka sa rýchlo vzpriamila na sedačke a podišla k Tomášovi. „Mamičke to nehovor, hnevala by sa na mňa.“ Zoskočila a pri dverách a ešte otočila: „Dobrú...“
Tomášovi sa zovrel žalúdok. „Taký malý červík.“ Povedal ticho, ale po chvíli sa neučito usmial.

Pred dvoma rokmi stretol Tomáš Janu na plese stavbárov. Mala dlhé čierne šaty a vyzerala ešte drobnejšie a zraniteľnejšie ako inokedy. Aj by ju pozval tancovať, ale bol tam vtedy s jednou žiarlivou kravou, ktorá mu už dlhšie liezla na nervy a pri každej príležitosti robila scény. Nechcel to riskovať. Iba sa pozdravili a Jana sa opäť pri pohľade na neho začala smiať. „Pre vás budem asi stále ten slaboch, ktorý sa bojí injekcií, že?!“ Neodpovedala, len sa smiala. Vtedy už bola sama. Vedel to. Celé mesto to vedelo. Jej muž pod vplyvom alkoholu vletel autom do autobusovej zastávky. Zabil seba a aj dve dievčatá, ktoré tam stáli. Šli z diskotéky.
Nikomu nebolo divné, že Jana nikdy nechodila v čiernom. Každý vedel, že to bolo pre ňu uľahčenie. Škoda len tých dvoch dievčat. A tak šiel čas... Opäť sa stretli. Opäť v ambulancii, opäť odpadol a opäť ho prebral jej smiech. Odvtedy sú spolu. A Romanka s nimi. Janu má rád, veľmi a dievča? Dostane všetko, čo potrebuje.

„Mamička spadla!“ Dobehla do obývačky vyľakaná Romanka. „Dala mi dobrú noc, vstala a... Spadla.“ Tomáš prekvapene vyskočil. Odrazu šlo všetko veľmi rýchlo: Ležiaca Jana na zemi, volanie záchranky, cesta do nemocnice... Akoby zlý film. Ani si neuvedomil, že je malá stále pri ňom. V pyžamku a papučkách sedela na veľkej studenej lavici. Vyplašená s tým škaredým mackom na rukách. Nevnímal ju. Pozeral na dvere prijímacej ambulancie a nerózne sa prechádzal.
„Pán Rožňavský?“ Vyšla sestrička na chodbu a pozrela jeho smerom. „Voľný... To je moja priateľka.“ Prehovoril nesmelým hlasom. Sestrička kývla hlavou a ukázala, že ju má nasledovať. Romanka sa pohla ako tieň za ním.
„Necháme si ju ešte na pozorovanie, ale zdá sa, že šlo o drobný kolaps. To sa na začiatku tehotenstva stáva...“ Hovoril mladý lekár monotónnym hlasom a písal pri tom čosi do počítača. Tomáš zmeravel. „Tehotná?“ Odrazu sa mu začalo ťažko dýchať a v ušiach počul divný šum.
„Tomáš!“ Počul hlas Romanky z diaľky.
Otvoril oči. Ležal na lehátku v ambulancii a Romanka ho jemne pichala do boku. „Čo bude teraz? Čo je s mamičkou? A s tebou?“ Rozplakala sa. „Poďme domov, nechcem tu byť.“
Tomáš sa ťarbavo posadil. Romanka na neho pozerala uplakanými očami. Jednou rukou ju chytil pod pazuchu a posadil si ju na kolená. Prekvapene otvorila ústa.
„Som v poriadku a Jana, mamička, tiež.“ Poškriabal sa na zátylku. „Čakáme bábätko. Ty možno sestričku, alebo bračeka a ja... Dcéru, alebo syna.“
„Mamička má mňa!“ Pozrela na neho bezradne. Tomáš sa pousmial a potiahol ju za nos. „A to je dobre...“ Bol to ten najdlhší rozhovor, ktorý kedy s Romankou viedol.
Keď odchádzali z nemocnice Tomáš niesol Romanku na rukách zabalenú v jeho obrovskej bunde. „Prečo si sa neobliekla? Vonku je zima!“
„Bála som sa, že ma nepočkáš...“ Odpovedalo dievčatko.
Tomáš pokýval hlavou. „Dospelí občas robia divné veci.“ Dodal ticho. Romanka si oprela hlavu o jeho veľké rameno a zatvorila oči.
Tomáš ju pevnejšie chytil a vykročil smerom k autu. „A, mám ťa rád...“

ZB ✍

Ako rozprávka do Čiech prišla

Okraj malého mesta na západe Čiech. Bežné socialistické sídlisko. Marta míňa svoj činžiak a zaparkuje svoju Marišku, ako nežne nazvala svoje malé zelené autíčko až za roh, aspoň dvesto metrov ďalej. Komplex! Čo keby náhodou niekto zo susedov z okna videl, že má pri parkovaní problémy s cúvaním? Leje ako z krhly. Vystúpi z auta, vyberie nákup a otvorí dáždnik. Cupitá s nákupom a keď odomyká bránu, mimovoľne sa usmeje. Ako človek, ktorému zíde na um, že dnes bol fajn deň, že má zo seba dobrý pocit.

Doma je tak, ako si nechala ráno, keď odchádzala do školy. Poriadok. Cez týždeň nezvykne doma jedávať. Ráno káva v zborovni, obed v družine s deťmi. Umývačka riadu pauzuje celé dni, iba cez víkend ju spustí. Teraz si natrie chlieb s domácou masťou, čo si priviezla od rodičov z východu a posype mladou cibuľkou. Jedlo, ktoré vonia detstvom. Odkedy v byte žije sama, neunúva sa s teplými večerami. A dnes, keďže má zo seba dobrý pocit, mierne zhreší. Vytiahne si z chladničky plechovku piva. Chlieb ním pomaly zapíja a pred očami zasa beží ten ►

film z čias nie až tak dávno minulých, keď tu bolo rušno takto v podvečer, keď ešte žil Radek a ich syn Radeček bol malý, potom väčší až dospelý a kuchyňa rozvoniavala čerstvou teplou večerou.

Film pokračuje. Kulturák vo východoslovenskej dedine praskal vo švíkoch, stoly sa prehýbali pod svadobnými dobrotami, kapela vyhrávala a mladá učiteľka tretiačikov, nevesta Marta žiarila šťastím. Ale aj tak po očku pozorovala Radkovu rodinu, či sú spokojní, či sa dobre bavia. Lebo pichľavé vety, ktoré dokážu poriadne bodnúť, len tak ľahko sa z pamäti nevytratia. Na prvej návšteve v jeho famílii, keď ju Radek predstavoval, boli všetci zdvorilo zdržanliví, žiadne emócie, nijaká radosť a keď k nim zavítala akási zvedavá tetka, jeho mama ju predstavila slovami, tak to bude naše snacha, bohužel Slovenka! Vtedy sa Marta usmiala a zachraňovala napätú situáciu, dúfam, že to nie je telesná vada! No vyžeňte také slová z hlavy!
Ale českí hostia sa bavili, jedli, pili, tancovali, tak Marta dúfala, že sa jej rodina pohostinnosťou dobre zapísala a napokon, žiť bude s Radkom, nie s nimi. A zdalo sa, že Radek, jej manžel, si s východniarmi, najmä s jej otcom skvele rozumie.
S Radkom sa stretli na eroháckej dovolenke v Tatrách, zaľúbili sa a jeho, napriek veľkej vzdialenosti husté návštevy na Slovensku rozvinuli vzťah až do vydarenej východniarskej svadby. A pravda, nevedeli to všetci o Martinej gravidite. Budúcnosť ?Radek si pravdaže život na východe nevedel predstaviť a tak bolo jasné, že sťahovať sa bude učiteľka Marta, len čo dovŕši tento školský rok. Žiadne strachy! Nejaké miesto sa tam pre ňu nájde, zatiaľ budú v Radkovej detskej izbe, veď je jedináčik a časom bude aj nejaký byt, neboj sa, láska, všetko bude dobré!
Kto by sa bál, keď má svadbu a miluje?! Aj keď vo svokriných očiach veľa náklonnosti Marta nepobadala.

Radeček sa narodil na Slovensku na konci prázdnin. Udalosť v rodine. Prvé vnúča na jednej i druhej strane. Marta bola nadmieru úzkostlivá mladá mamička, stále v napätí, aby niečo zle neurobila, aby iní niečo zlé neurobili a Radek stovky kilometrov ďaleko, aj keď docestoval ako pyšný tatko každý týždeň. Česká babička s deduškom už takú dlhú cestu nemerali, veď videli fotografie a o pár mesiacov bude mladá rodinka pokope v západných Čechách, potom si ho užijú až-až! Dobre, dobre, veď Marta zasa až tak netúžila vidieť tie prísne zovreté pery a pichľavý, povýšenecký pohľad Radkovej matky, ale predsa sa jej dotklo, že netúžia vidieť svoje prvorodené vnúča, A možno som iba precitlivená, uspokojovala sama seba a rozhodla sa, že nebude svoje pochybnosti riešiť počas Radkovej návštevy, lebo zacítila jeho až prílišnú oddanosť k matke a vždy ho iba podráždila. Už sa tak netešila na ich spoločný rodinný život každodenný. Veď budú bývať v detskej izbe, v jednom byte s nimi. Martu chytala pri tých predstavách žalúdočná nervozita. Budem tam vedieť správne dýchať?!
Naši sú diabli, to boli prvé slová Martinho manžela pri jednej z návštev. A veru poskočila si od radosti aj Marta. Skrátka, svokrovci zohnali pre mladých garsónku, lebo áno, mladí majú byť sami a oni už majú svoje roky, potrebujú svoj pokoj, malé dieťa v byte, to už skrátka... Nno! Marta si síce poskočila radosťou, ale zasa ju pichlo. Radeček je u druhých starých rodičov od narodenia už sedem mesiacov a nikomu neprekáža, všetci sú z neho nadšení, ale... Dobre, nie sme všetci rovnakí, Radek garsónku vymaľuje, kúpia nejaký nábytok a hurá, hurá, Martin brat Ondro ich odvezie na druhý koniec republiky.

Na dušu jej zasadol akýsi podivný smútok. Toto je život, o akom snívala v bláznivých dievčenských snoch? Dvadsať metrov štvorcových v ošarpanom činžiaku, Radek celé dni v práci a malý pravdaže, ten áno, toho nadovšetko miluje. Počas povinných návštev u svokrovcov asi neprejavovala dosť nadšenia z toho, čo všetko im oni zabezpečili a ako ona, tá z toho zapadákova ku všetkému ľahko prišla. Dusno, dusno, dusno! Samozrejme, že sa snažila hovoriť po česky, veď sa chce vrátiť ku svojej profesii, aj keď...Keby vyštudovala niečo iné, adaptácia by bola jednoduchšia, ale školstvo je iná parketa .Veď áno, vie, bude si musieť urobiť nejaké skúšky z češtiny, ale momentálne aj tak nie sú na školách voľné miesta, tak jej povedali, keď sa o možnostiach bola len tak nezáväzne informo-

vať. Nebuď hysterická, zahriakol ju Radek, máš malého a časom sa všetko utrasie.
Veď to! Časom! Radeček by už mohol ísť do jasiel a ona by sa mohla zamestnať niekde v obchode, alebo ako upratovačka. Tak to Radek očervenel. On má svoje postavenie v závode a jeho krásna manželka má robiť upratovačku?! Má sa starať o malého, žiadne jasle a zdokonaľovať sa v češtine, hovoriť čo najviac. Marta sa v duchu zasmiala. A s kým?! Veď si už pripadá trápna, ako sa kdekomu prihovára, ona s komunikáciou nikdy nemala problémy, ale tu je to akosi zložitejšie. Áno, áno, sama pred sebou si môže priznať, neskutočne jej chýba domov, mama, kamarátky, škola, decká... Pravda! Ale tu je jej nová rodina. Manžel a syn. Ale podivný smútok sa nechce vytratiť.

Radečkovi zapálili na torte dve sviečky, pricestovali aj Martini rodičia z východu, ubytovala ich v lacnom penzióne, svokrovci sa neponúkli a bolo to tak vlastne lepšie. Otec nerád veci, keď nejdú od srdca. A vždy radšej dáva, ako prijíma. V kufri starej škodovky priviezli za vagón poživne.
Za tri dni sa vyblázniili s vnukom a Martuška, si nejaká pochudnutá, trápi ťa niečo? Ocko, všetko je ako má byť, len vy mi tu chýbate a práca, tá mi pravdaže chýba. Ale čo nevidieť mám skúšky z češtiny a potom sa to azda rozbehne...
A potom udalosti nabrali rýchly spád, dva týždne po narodeninových oslavách učiteľka Marta úspešne zvládla skúšku z češtiny, veď ju aj mamka upozornila, že jej slovenčina chytá český prízvuk, Marta sa naozaj snažila.
Na odbore školstva jej dali nádej, od septembra sa uvoľní miesto v menšej škole na kraji mesta, pravda, nie učiteľka, ale vychovávateľka v družine. Jasné, beriem, Marta pred úradníčkami nedokázala skrývať radosť, konečne, konečne...
A Radkovi vo fabrike prisľúbili podnikový byt, tri plus jedna, ako sa v Čechách hovorí. Aj ona bude mať príjem, Radeček pôjde do škôlky, zoberú si pôžičku, aj otec čosi naznačil, že pomôžu, keď sa budú zariaďovať, skrátka, svet sa dal vidieť ako gombička. Ale to iba vtedy, keď sa snažila nemyslieť na tie, ako sa vraví, sociálne vzťahy. Keď ich svokrovci občas, ale skutočne iba občas pozvali na nedeľný obed, Marta vždy mala pocit piateho kolesa pri voze. Radek bol vždy schudnutý, varíte si doma vôbec, musíš Marta dbať, aby mal každý deň teplú večeru, tak bol zvyknutý z domu a on ťažko pracuje, večer potrebuje pokoj a oddych, nervov má dosť na pracovisku!
Čo už. Prísne stisnuté pery a pichľavé oči iné nebudú, nevšímaj si to, nabádal Martu vnútorný hlas. Ale vie to človeka dožrať, najmä ak bol Radek alergický na akúkoľvek jemnulinkú Martinu námietku. Ale keď budú bývať v tri plus jedna a ona pôjde každý deň do práce, to bude iný život.

S väčšinou báb si v zborovni sadla. Ani nie je poznať, že čeština nie je tvoj materinský jazyk! Marte narástli krídla. Dokázala sa smiať nie iba pri svojom krásnom synčekovi. Aj decká si ju obľúbili. Študovala všelijaké veci o mimoškolskej výchove, kadečo ich naučila vyrábať, dbala, aby sa v družine nenudili a dosť s nimi aj športovala na malom ihrisku, najväčšou odmenou pre ňu bolo, keď začula od detí, po ktoré si prišli rodičia, ešte chvíľku, ešte nechcem ísť domov... Vy to s tými deťmi viete, ušlo sa jej pochvaly aj od rodičov. Komu by po takom pedagogickom pôste srdce nezaplesalo.
A byt!!! Úžas! Záclonky, koberčeky, lustríky, sedačka, spálňa, všetko nové.
Otec sa plesol po vrecku, ale pôžička bola aj tak nutná. Marta sa v byte cítila ako hradná pani. Manžel pravda rozvinul svoju vrodenú šetrnosť, najradšej by ich s malým vysťahoval do nejakej fiktívnej letnej kuchyne, aké bývali pri domoch na dedinách, aby sa tie nové veci neničili, ale to sa dalo vydržať. Menej už to, keď považoval za zbytočne vyhodené peniaze každú novú handru, ktorú si Marta na seba kúpila. A ona teda rozhadzovačná nebola, ale veď do školy nemôže chodiť ako chudera!
Asi takto má vyzerať normálny rodinný život, presviedčala samu seba. Na východ sa dostali maximálne raz do roka. Taká diaľka, auto sa zbytočne ničí. Aj keď sa vždy vracali s plným kufrom potravín. Nehľadiac na balíky, ktoré chodili pravidelne každý mesiac. Na kuchyni dokázali ušetriť, hoci Radkovi to bolo stále málo. A nie raz z proviantu odniesol na rodičovskú adresu. A vždy to bolo bez hoci zdvorilostnej odozvy.
Svokra ma neznáša, povedala babám v škole. ▶

Každá pridala nejakú story s tou svojou, ale Marta si pomyslela, že je aj tak na tom najhoršie. Ale už sa nectila ako cudzinka. Mala sa s kým porozprávať, aj na kávu zájsť, baby boli super, baby boli výhra! Áno, už sa dalo žiť!

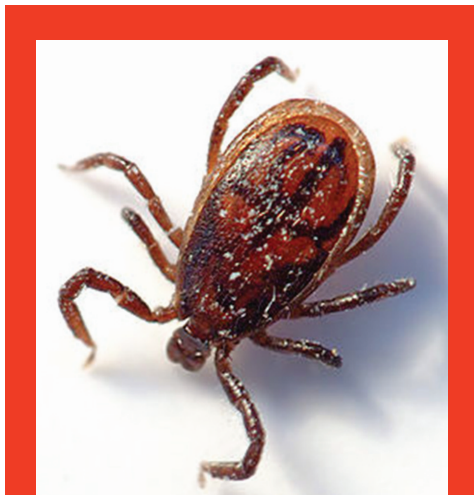

Film treba skrátiť, povedala si Marta v duchu. Zabudla, že dávno začal v televízii jej obľúbený seriál. Ale napokon, tridsaťštyri rokov manželstva, to sa nazbiera spomienok. Pekných, aj menej pekných.
Nieželby nikdy nepomyslela na rozvod, najmä keď Radek s pribúdajúcimi rokmi väčšinu svojej lásky presmeroval od nej a syna na svoju mamu. Nie, vtedy ešte nepotrebovala starostlivosť, ale stačilo, že pískla a on bežal. Ale aj na to sa dá zvyknúť.
Toľko sa toho udialo. Radeček doštudoval, pribudli vrásky, aj šediny sa objavili, aj republika sa rozdelila a Marta potrebovala prejsť colnicou, keď cestovala na východ. Božemôj, zrazu ako cudzinka vo vlastnej domovine. Ale úplne najhoršie, ochorel Radek, spočiatku to vyzeralo nádejne, ale potom choroba začala nadobúdať grády.
Nie, na toto nechce spomínať, boli to úplne najhoršie mesiace jej života, hoci sa ich vzťah vyčistil a opeknel. Robila, čo sa dalo, hľadala kontakty na medicínskych odborníkov, zháňala lieky aj alternatívne, ale... Stala sa vdovou a pripadalo jej to nenáležité a nespravodlivé, hoci prognózy choroby ju mohli na tento stav pripraviť.
Pekne sa to vraví, že život musí ísť ďalej. Veď aj išiel. Radkova rodina sa úplne odcudzila, ona so synom prestala pre nich existovať. Možno si svokra aj myslí, že ona, Marta ho zabila. Nechce po tom pátrať. Ale že ignorovala aj svadbu svojho jediného vnuka, to jej neodpustí. A ďalší gól. Radeček so svojou rodinou sa vysťahoval do Kanady. Napokon, má právo hľadať a nachádzať svoje šťastie, aj keď to veľmi bolí. Mami, na dôchodok prídeš za nami! Panebože! Do lietadla by nesadla ani za živý svet. A tak je tu sama. Baby v škole sú stále fajn, aj keď v kvapku pozmenenej zostave, ale, každá ma svoju rodinu, svoje deti a aj vnúčatá, do takého priestoru sa ťažko vojde ona so svojím voľným časom. Keby aspoň domov bolo bližšie, keď už aj tie colnice dávno zmizli.
Ale dnes bol super deň. Bála sa ho, ale vyhrala!
Ona, družinárka! Možno to bola clivota, ľútosť za rodnou rečou i fakt, že české deti už slovenčine vlastne nerozumejú. Skrsol v nej nápad, že v rámci družiny každý deň prečíta deťom slovenskú rozprávku, dnes bola od Pavla Dobšinského a hoci sa deti na niektorých krkolomných starosvetsky znejúcich slovách aj zasmiali a pýtali si vysvetlenie, vlastne sedeli tichučko ako myšky, povedali, že sa tešia na tú zajtrajšiu!
Zakúsiť radosť samej zo seba je úžasná vec. A kým pôjde do dôchodku, prečíta rozprávok a rozprávok.

HILDA GÁBRIŠOVÁ ✍

Viete správne zatočiť s kliešťom?

Asi každý má svoj zaručený spôsob ako sa zbaviť kliešťa. Zamysleli ste sa ale niekedy nad tým, že možno práve ten váš nemusí byť najbezpečnejší? Ak sa vám ich podarilo v živote odstrániť už niekoľko a bez komplikácií, možno sa na vás len usmialo šťastie a nemali ste tú česť s infikovaným kliešťom. Preto skôr než sa vyberiete do prírody, nezabúdajte na prevenciu a ak si vás kliešť aj tak nájde, dbajte na rady odborníkov a vyberajte ho správne.

Infikovaný kliešť môže na človeka preniesť rôzne závažné ochorenia, ako kliešťovú encefalitídu, lymskú boreliózu či anaplazmózu. Dôležité je predovšetkým zabrániť prisatiu kliešťa, či už nosením vhodného oblečenia a obuvi do prírody alebo používaním repelentov. Nič však nedokáže zaručiť, že sa vám kliešť nedostane pod kožu a preto by ste mali zvážiť aj očkovanie proti kliešťovej encefalitíde, ktorá sa ako jediná z vyššie uvedených ochorení nedá liečiť. Pokiaľ ste očkovanie nestihli, lekár vám ho môže odporučiť v zrýchlenej schéme. Dostatočnú ochranu by vám tak už v tejto sezóne mali zabezpečiť dve dávky vakcíny. Následne je potrebné absolvovať ešte tretiu dávku základnej očkovacej schémy podľa pokynov vášho lekára.

Očkovanie proti kliešťovej encefalitíde vás ochráni najbližšie 3 roky, potom sa odporúča preočkovanie prvou posilňovacou dávkou vakcíny a potom každých 5 rokov (každé 3 roky u osôb nad 60 rokov).

„Po návrate z prírody si vždy skontrolujte nielen celé telo, ale aj šatstvo. Ak sa vám podarí nájsť ešte neprisatého kliešťa alebo ste si kliešťa práve odstránili, okamžite ho zlikvidujte. Narábajte s ním však opatrne, nakoľko môže byť infikovaný. Kliešte sú veľmi odolné a preto sa za najúčinnejší spôsob považuje, spáliť ho," vysvetľuje doc. MVDr. Branislav Peťko, DrSc., riaditeľ Parazitologického ústavu Slovenskej akadémie vied.

„Kliešť sa najľahšie odstraňuje krátko po prisatí, približne do dvoch hodín od prichytenia na kožu alebo až v štádiu, kedy je napitý krvou. Čím dlhšie ostáva infikovaný kliešť prisatý, tým vyššie je riziko prenosu ochorenia a preto ho treba odstrániť čo najskôr," upozorňuje MUDr. Mária Avdičová, PhD., vedúca Odboru epidemiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici a dodáva: „Kliešťa uchopte čo najbližšie pri koži, ak sa dá za tvrdú hlavičku. Pomaly ním kývajte zo strany na stranu a keď sa uvoľní, vytiahnite ho. Ideálne je používať špeciálne umelohmotné pinzety, ktoré zabraňujú mechanickému poškodeniu kliešťa. Ranu vždy vydezinfikujte."